

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע

י"ל ע"י מכון "מעדני אשר" בית שמש

פרשת תרומה תשפ"ג

גליון תתקל"ח (שנה כ')

עשרים שנה למלויין מינינו אשר - תשפ"ג - תשפ"ב

האם בשבת אין אומרים ובנה ירושלים בברכת המזון?

כיון דאין בנין בית המקדש דוחה שבת?

איתא בגמ' יבמות ו' ע"מ א' דאין בנין בית המקדש דוחה שבת, ובענין האם אפשר לבנות בית המקדש ע"י קטנים ונכרים עיין ספר מעדני אשר פרשת תרומה תשס"ו.

ובאלשיך הקדוש פרשת וקהל פרשה ל"ה מקשה מאי שנא דבנין בית המקדש אינו דוחה שבת, וקרבות דוחים את השבת.

ומתריך: דאין קדושתו דומה, אחר היותו מושב אלקים, למה שעדן לא היה, כי אם עתיד להעשות והכנה אליו.

יש להקשות: לרבי אליעזר דסבירא ליה שבת ק"ל וכן פסחים ס"ה ע"ב דמכשירי מצוה דוחה שבת, וא"כ יאה ראוי שבנין בית המקדש ידחה שבת, כיון דבלא המשכן אינו יכול להקריב קרבנות, תמידין ומוספין דדוחין שבת, וא"כ ביהמ"ק ומשכן הוא מכשירי מצוה, כך מקשה המהר"ם שיק על המצוות מצוה צ"ה.

ומתריך: כאן הוא גזירת הכתוב, דאינו דוחה.

ומקשה: א"כ בגמ' שבת קל"א דקאמר לא לכל אמר ר"א מכשירי מצוה דוחה שבת, ומפלפל בגמ' למעוטי מאי, מדוע לא אמר בנין בית המקדש וצ"ע.

וכן בחתם סופר שבת קל"א ע"מ א' הקשה: מדוע אין בנין בית המקדש דוחה שבת מטעם מכשירין.

ומתריך: דר"א לטעמיה מגילה י' ע"מ א' דסבירא ליה מקריבין אף על פי שאין בית

הנה בשו"ת באר שבע סימן ע"ג כתב נשאלתי אם יש סמך וסעד למנהג שנהגו קצת בעלי בתים לשנות מטבע החול בשבת בברכה שלישית של ברכת המזון ומתחילין אותה ותבנה ירושלים ומסיימין מנחם ציון בבנין ירושלים ונותנים טעם למנהג שאין בנין בית המקדש דוחה שבת כדאיתא בגמ' שבעות ט"ו ע"ב.

ומסיק: דאין לשנות נוסח שבת מנוסח חול.

וכמה טעמים בדבר:

א. ע"פ מה דאיתא בגמ' סוכה דף מ"א ע"א דבנין העתיד במהרה בימינו דוחה יום טוב ושבת, וברש"י הקשה הרי אין בנין בית המקדש דוחה שבת ויום טוב, ומתריך הני מילי הבנוי בידי אדם, אבל מקדש העתיד שאנו מצפים בנוי ומשכלל הוא יגלה ויבא מן השמים יבנה אף בשבת, חזינן דבנין העתיד יבנה בשבת, א"כ שפיר אפשר לומר ובנה ירושלים.

ב. טופס ברכה כן היא, וכה"ג ממש כתבו התוספות בברכות מ"ח ע"ב בשם הירושלמי מהו לומר רוענו וזוננו פרנסנו בשבת כיון שאסור לתבוע צרכיו בשבת, אמר ליה טופס ברכות כך הוא, א"כ ה"ה הכא.

וכן פסק המגן אברהם סימן קפ"ח ס"ק ד' דהאומרים בשבת ותבנה ירושלים מנהג שטות הוא.

האם בלילה כשאוכלים סעודה אין צריך לכסות את הסכין בשעת ברכת המזון? בפרשתו כ"ה ח' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

קימ"ל אור"ח סימן ק"פ צריך לכסות את הסכין בשעת ברכת המזון.

ובבית יוסף הביא ב' טעמים להלכה זו:

א. משום דשולחן דומה למזבח, ובמזבח כתיב לא תניף עליהם ברזל, לכן נהגו לסלקו בשעת ברכה, כך כתב ברוקח סימן של"ב, וכן בשבולי הלקט סימן קנ"ה, וכן באבודרהם.
ב. משום דפעם אחת היה אחד מברך ברכת המזון, וכשהגיע לבונה ירושלים נזכר בחורבן הבית, ולקח הסכין ותקעו בבטנו, על כן נהגו לסלקו בשעת ברכה.

ובש"ע שם כתוב אבל בשבת ויו"ט אין צריך לכסות.

ובמגן אברהם שם כתב בטעם הדבר שבשבת אין צריך, כיון דהא דצריך לכסות את הסכין משום דשולחן דומה למזבח, ובמזבח כתיב לא תניף עליהם ברזל, ובשבת אין בונים מזבח לכן אין צריך.

ובט"ז שם הקשה: דלפי הטעם שצריך לכסות משום מעשה שהיה שאחד הגיע לבונה ירושלים ותקע את הסכין בבטנו, א"כ אין לחלק בין שבת ויו"ט, וכתב דמעשה שהיה בשבת היה ודומיא דמעשה גזרינן.

ובבית יוסף ובלבוש שם כתבו דלטעם זה אף בשבת ויו"ט צריך לכסות.

יש להקשות: לפי שיטת המגן אברהם דבשבת אין צריך לכסות את הסכין בעת ברכת המזון, כיון דאין בונים את המזבח בשבת, א"כ כשאוכלים בלילה נמי שלא יכסו, כיון דאין בונים את המזבח בלילה, דהרי הרמב"ם פסק בהלכות בית הבחירה פ"א הלכה י"ב אין בנין בית המקדש בלילה שנאמר וביום הקים משה את המשכן, ביום מקימין ולא בלילה, ובספר רביד הזהב כתב באמת שאין צריך לכסות את הסכין בלילה, כיון דאין בונים את המזבח בלילה, אבל העולם לא נוהג כן, וקשה מדוע, כך מקשה בשו"ת בית דוד ל"טער סימן קמ"ח, וכן במשך חכמה פרשת יתרו, וכן במקראי קודש להגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל בספרו מקראי קודש על חזכה סימן ג'.

איכא כמה תרוצים:

א. בנין במה כשר אף בלילה, לכן צריך לכסות אף בלילה ששולחן דומה נמי לבמות, כך תריך נראה במשך חכמה סוף פרשת יתרו.
ב. דדוקא בית המקדש אין בונים בלילה, אבל את המזבח היה מותר לבנות בלילה, א"כ לכן מכסין את הסכין אף בלילה.

וכן כתב בערוך לנר סוכה מ"א ע"א דמזבח מותר לבנות בלילה, כיון דהא דאסור לבנות בית המקדש בלילה ילפינן מהפסוק וביום הקים משה את המשכן, שביום מקימין ולא בלילה, והנה זה פשיטא דכלי המשכן אינם בכלל משכן סתם, דהא בכל מקום נאמר בכתוב את המשכן ואת כליו.

וכן כתב בהגהות מהרש"ם סוכה מ"א דשמע בשם הרע"א דהמזבח הוא כלי, ומותר לבנותו אף בלילה.

וכן בשו"ת בית יצחק אור"ח סימן ג' כתב דמזבח מותר לבנות בלילה.

ומביא ראיה: מהא דאמרין בגמ' זבחים ס' ע"א דאמרין דנין כלי מכלי ואין דנין כלי מבנין, חזינן דמזבח הנחושת לא מקרי בנין, לכן אפשר לבנותו בלילה, ובברכת אהרן נלכדו אב"ד רישא סימן ג' האריך באריכות בזה.

אבל בגור אריה יהודה לבנו של הגאון רבי מנחם זצ"ל סימן י"ט כתב שאין בונין את המזבח אלא ביום כמו בית המקדש.

ברכת מזל טוב לידידינו

אחיי הגדול הגאון הנפלא יחזקאל אהרן שוורץ שליט"א רב דקהל חסידי הר יונה וחבר בבית דין צדק בנשיאות חמי מרן הגרש"א שטרן שליט"א וברכת מזל טוב לחמיו ידידינו הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א גאב"ד שערי הוראה ומערב בני ברק לרגל אירוסו בנו הבה"ח המופלש בתור"ש כמר ישראל שליט"א מחשובי בחורי ישיבת מיר עב"ב בת ידידינו הגאון רבי יחיאל שטרן שליט"א מייסד ומכונן מוסדות מאירות עינים בית שמש אלעד בנו של הרה"ג שמואל שטרן שליט"א וחתן הגה"צ חסידיא ופרישא מוהר"ר אלימלך זילביגר שליט"א חתנו של גאב"ד ירושלים מרן רבי טוביה וייס זצוק"ל יאה רעוא שבזכות מעשי הכבירים להרבנות תורה והוראה בישראל יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

תשית לראשו עטרת פז

ברכת מזל טוב

לאחיי הגדול מרא דכולא תלמודא

חרוף ובקי טובא איש האשכולות

זך השכל ונקי הרעיון

הגאון רבי יצחק שמואל שוורץ שליט"א

רב בית המדרש חיסדא בני ברק

לרגל עלותו לכהן כמורה צדק בבית הגדול זכרון מאיר בבני ברק

יאה רעוא שלא תצא תקלה תחת ידו

מדוע נשים חייבות בבנין בית המקדש

הרי מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות?

הרמב"ם הלכות בית הבחירה פ"א הלכה י"ב כתב אין בנין בית המקדש בלילה שנאמר ובוים הקים משה את המשכן, ביום מקימין ולא בלילה.

יש להקשות: א"כ איך כתב אח"כ שהכל חייבים לבנות ולסעד בעצמם ובמומום אנשים ונשים, כיון דאין בונין בלילה, א"כ הריא מצות עשה שהזמן גרמא, דקימ"ל

קדושין כ"ט ע"א דנשים פטורות, ומדוע כתב הרמב"ם דנשים חייבות, כך מקשה בשו"ת שואל ומשיב מהדורא תנינא ח"ג סימן פ"ט, וכן בשו"ת דברי מלכאל חלק ה' סימן צ"ט, וכן בשו"ת בית יצחק אור"ח סימן ג', וכן בשו"ת מנחת אלעזר ח"ב סימן נ"ז, וכן בשו"ת התעוררות תשובה ח"א סימן רפ"ד, וכן בכלי חמדה פרשת כי תשא, וכן בקהלות יעקב שבועות סימן י'.

איכא כמה תרוצים:

א. הא דאין בונין בלילה הני מילי בנין עצמה, אבל ההכנות דהיינו להכין צרכי הבנייה אפשר אף בלילה, ואינו הזמן גרמא, והא דנשים חייבות זה דווקא בהכנות הבניה, כך כתב שו"ת דברי מלכאל ח"ה סימן צ"ט, וכן בקהלות יעקב עמ"ס שבועות סימן י', וכן בחיים ומלך פלאג'.

ולפי זה מיושב: מה דאמרינן בגמ' ברכות ב' ע"ב דילפינן זמן ק"ש עד צאת הכוכבים, מקרא ואנחנו עושים במלאכה מעלות השחר עד צאת הכוכבים, ואומר והיה לנו הלילה משמר והיום מלאכה, ובגמ' פריך מאי ואומר וכו' מכי ערבא שמשא לילה ואנהו דמחשכי ומקדמי, ת"ש והיה לנו הלילה משמר, וקשה איך יכול להיות שעבדו בלילה, הרי בנין בית המקדש כשר רק ביום, כך הקשה בהגהות מהרש"ם ברכות ב' ע"ב, וכן במנחת סולת מצוה צ"ה, וכן שו"ת אהל יהושע סימן נ"ב, ובברכת אהרן ברכות סימן ג' האריך בזה הדפסוק הנ"ל לא מירי בנין המקדש אלא בבנין החומה, וכן בריב"ז על הרמב"ם כתב כן אבל לפי הנ"ל אתי שפיר דעבודת ההכנה כשירה אף בלילה והם הכינו את צרכי הבנין.

ב. ע"פ מה שכתב הפני יהושע קדושין כ"ט ע"א בדמצווה שאפשר לעשות ע"י שליח, ליכא פטור דמצות עשה שהזמן גרמא, א"כ בנין בית המקדש שאפשר לעשות ע"י שליח, ליכא פטור דמצוה שהזמן גרמא לכך נשים חייבות, כך תירץ בשו"ת דברי מלכאל חלק ה' סימן צ"ט, וכן שו"ת בית יצחק אור"ח סימן ג'.

ג. ע"פ מה שכתב בטורי אבן מגילה כ' ע"א דמצוה שהזמן גרמא נשים פטורות, ה"מ דבר שיש חיוב כל יום, א"כ הלילה מבטל המצוה היא הזמן גרמא, משא"כ דבר שיש חיוב רק פעם אחת א"כ הלילה מפסקת ולא מבטלת, לא מקרי הזמן גרמא, כך תירץ בשו"ת בית יצחק אור"ח סימן ג', וכן בשו"ת מנחת אלעזר ח"ב סימן מ"ז.

ד. ע"פ מה שכתב במנחת חנוך מצוה צ"ה ס"ק ה' דהא דאין בנין בית המקדש בלילה ה"מ לכתחילה, אבל בדיעבד אינו נפסל, ובמקדש דוד סימן א' תמה עליו שבידולו משמע שנפסל לגמרי, וכן תמה במנחת סולת א"כ לא מקרי הזמן גרמא, דדוקא דבר שפסול אף בדיעבד בזמן מסוים מקרי הזמן גרמא, מעדני אשר, ובחבורי פרשת שמות תש"ס"ו הבאתי ראייה ליסוד זה מתוס'.

ה. כמו דאמרינן בגמ' קדושין ל"ד ע"א דנשים חייבות במזוזה, משום אטו גברי בעי חיי, ונשי לא בעי חיי, כן נמי איכא למימר אטו אנשים בעי כפרה ונשים לא בעי כפרה דהרי עיקר בית המקדש לכפר עלינו כך כתב בשו"ת התעוררות תשובה ח"א סימן רפ"ד בשם הגאון פנחס זעליג שוורץ, וכן תירץ בולקט יוסף ח"ב סימן סימן קמ"ב, ועיין בשו"ת בית שערים אר"ח סימן שנ"ט.

ו. ע"פ מה שכתבו הראשונים בטעם הדבר דנשים פטורות ממצות שהזמן גרמא, משום דמשעבודות לבעליהן, א"כ כאן דהכל חייבים בבנין בית המקדש א"כ עשתה מה שהבעל חייב, ואם היא לא תעשה הבעל יהיה חייב, כך כתב בשו"ת שואל ומשיב מהדורא תנינא חלק ג' סימן פ"ט.

ז. דווקא במצוה שעיקר המצוה היא העשייה, אז אמרינן כיון דאין עיקרו בלילה, היא מצוה שהזמן גרמא, אבל בנין בית המקדש דהעיקר היא התוצאה שיהא בנוי וזה גם בלילה לא היא מצוה שהזמן גרמא לכך נשים חייבות, מעדני אשר.

ח. כיון דמצות עשה דבנין בית המקדש ילפינן מועשו לי מקדש, ומזה ילפינן חיוב בנין בית עולמים לדורות עיין בכסף משנה בהלכות בית הבחירה וכיון שנאמר במשכן וכל אשה חכמת לב ויבאו האנשים על אנשים, ומינה למד הרמב"ם חיובא דנשים, א"כ הרי גילתה התורה בזה לחיובא שמחוייבות גם הנשים, אף אם נאמר דהיא מצוה שהזמן גרמא כמו מצוה ושמחה והקהל שגילתה התורה שמחויבות הנשים אף דהיא מצוה שהזמן גרמא, כך כתב בשו"ת מנחת אלעזר חלק ב' סימן מ"ז בתרוץ ג', וכן בשו"ת דברי מלכאל חלק ה' סימן צ"ט, ועיין בכלי חמדה פרשת כי תשא שדן באריכות מהיכן הראיה מפסוק זה שחייבות דילמא הביאו אע"פ שלא חייבות.

ט. ע"פ מה שכתב המעיין החכמה בפרשת ואתחנן דבקדשים ליכא הפטור לנשים במצוה שהזמן גרמא, למ"ד בגמ' קידושין ל"ה ע"א דהמקור שמצות עשה שהזמן גרמא פטור משום דאיתקש כל התורה כולה לתפילין ותפילין לתלמוד תורה, א"כ בקדשים דקימ"ל זבחים מ"ט ע"ב דדבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש ויש שיטה בתוס' דאף דבבר שאינו בגוף הקרבנות, א"כ ליכא הפטור, א"כ א"ש דהרמב"ם יסבור כן לכן נשים חייבות, כך תירץ בשו"ת מנחת אלעזר חלק ב' סימן מ"ז, ועי"ש שהוכיח שהרמב"ם סבירא כן, אבל התוס' קידושין ל"ז שהקשו מדוע צריך קרא שיש חייבות אין עושות סמיכה תיפוק ליה דהיא מצוה שהזמן גרמא שאין לעשות סמיכה בלילה, משמע דאף בקדשים פטור.

קול המעדנים

"כולל להוראה דיוקוב ויזניץ"

בראשות ראש הכולל ידידינו הגאון **אליעזר רבנוביץ שליט"א** דומ"צ שומרי אמונים בית שמש שיעור בענין איסור אמירה לנכרי כשהגוי כבר בא לעשות המלאכה

"שיבת דרך התורה"

ממודיעין עילית בראשות ראש הישיבה ידידינו הגאון **מיכאל גראס שליט"א** שהתקיימה במושב יסודות

"כנס חיוק שע"י ארגון עזרי מעם"

למאות הורים חרדים מכל המגורים שצריכים רפואה שלימה בענין איך אפשר להרבות בשמחה בחודש אדר כשמתמודדים בחול"י

כנס אחד התקיים באולמי בית המדרש בית הפילה כנס אחד התקיים באולמי בית המדרש הגור"א

"ישיבת פיצבורג אשדוד"

כנס חיוק לסיום ימי השבועים שמחה אמיתי זה רק ע"י לימוד התורה

"שיעור דף היומי דחסידי דו"קוב ויזניץ"

בראשות המגיד שיעור הנפלא ידידינו הרה"ג מרדכי הרשקוביץ שליט"א

הזמנות פרטיות כמעט ולא נשלחו

עשרת זקנים בני בנינים ותפארת בנינים אבותם

גם אנו מתקברים להזמינכם לקחת חבל בשמחתנו

הרבנית מרת אסתר שוורץ תתי"

בן ציון רייך

ה"ג בבית"ר המרכזי קרית צאנז נתניה

דוד גולדמן

בהרדף מיהרם זצוק"ל מוועדיל

סיני מאיר פרנקל וביב

בהרדף מיהרם זצוק"ל מוועדיל באבד

מלאה את ירושלים על ראש שמחתנו

קול ששון קול חתן

בשבח ובהודיה להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו

שהחינו וקיימנו והגזענו לצמן הזה

הגני מתקברים להזמינכם לשוב איתנו משוב

בשמחת כלילות בנינו היקרים שיחיו

החזן וצבור הפופילן

שלמה ניו עבד

שבתקיים איה במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

ביום ראשון פרשת ויקרא

לסדר יזיקם משה את המשכן

יש אדר תשפ"ג שמרבים בו בשמחה

באולמי הכרמים - כרם בתיה

רחוב נהר הירדן | בית שמש

קבלת פנים בשעה 5:45 חופה בשעה 6:30

נשמח לראותכם משתתפים בשמחתנו ואי"ה בשמחתכם ישמח לבנו גם אני

הורי החתן

מרדכי גולדמן וב"ב

אשר אנשיל שוורץ וב"ב

בכאשר יהיה י"ג ימים קודם ליום שבת

הי"ג קרית צאנז נתניה

בית שמש

ליהודים היתה אורה

- אורה זו תורה

הופיע הספר הנפלא

שיגרום להם ריבוי ידיעת ועמקות התורה

בשמחה וכן מיוחדת

הספר שמתאים למשלוח מנות לרב ולחבר

מעדני אשר על התורה חלק ז'

מאות חקירות מענינות בהלכה ובהגדה

מהדורת גוטליב

ידידינו הנדיב

הרב אליעזר אהרן גוטליב שליט"א ליקווד

אפשר להשיגו

בכל חניות הספרים המובחרות ברחבי תבל

וכן במשרדי המכון

משיב בהלכה

מדוע מותר לקבל קרבנות של נדרים ונדבות מגוי

מאי שנא מצדקה שאסור לקבל מהם?

בפרשתנו כ"ב דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו'.

בגמ' ירושלמי תרומות פ"א הלכה א' ילפינן מכאן שבני ישראל תורמין, אבל מעכו"ם לא מקבלין.

וכן קימ"ל יור"ד סימן רנ"ד דאין מקבלין צדקה מן הנכרים.

ואחד מן הטעמים **מבואר בגמ' ב"ב י" ע"ב** היא משום ביובש קציר תשברנה, וברש"י שם כשתכלה זכות שבידן וייבש לחלוחית מעשה צדקה שלהן אז ישרור.

יש להקשות: מהא דדרשינן בגמ' נזיר ס"ב, חולין י"ג על הפסוק ויקרא כ"ב י"ח איש איש מבית ישראל וגו' אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם וגו', דמהכפילות של הלשון איש ילפינן דעכו"ם נודרים נדבות כישאל, איך מותר לקחת מהם, ולא חיישינן ליובש קציר תשברנה, כך הקשה בגהות אשר"י ב"ב ח' ע"א, וכן בש"ך יור"ד סימן רנ"ד ס"ק ד', וכן האור החיים הקדוש בספרו ראשון לציון יור"ד סימן רנ"ט ס"ק ד' וכן בשו"ת קול אריה סימן י"ד.

איכא כמה תרוצים:

א. דוקא בדבר שמכפר כגון צדקה יש את האיסור של ביובש קציר תשברנה, אבל בדבר מצוה שאינו מכפר ליכא איסור, ולכן מותר ליטול מהם נדרים

ונדבות כיון דלא מכפר ליכא איסור של ביובש קציר תשברנה, כך תירץ בהגהות מימוניות ב"ב ח' ע"א, מובא בש"ך יור"ד סימן רנ"ד ס"ק ד', וכן בשו"ת קול אריה סימן י"ד, עיין הר צבי מנחת סימן פ"ו מה שהעיר עליו הא נדרים ונדבות מכפר על עשה ולא תעשה, ועיין בשו"ת באר יצחק סימן א' אם נכרי מתכפר בקרבנות

ב. דווקא בצדקה דהיא בכלל גמילות חסדים שאוכלין פירותיהן בעולם הזה, וע"י זה יהיה להם זכות לשעבד בנו לכן יש איסור, אבל נדרים ונדבות לגבוה, אין בזה פירות בעולם הזה, מאי איכפת לן אם יש לחסידי אומות העולם עולם הבא דשם אין גלות, כך תירץ בתשו"ת שי יור"ד סימן רנ"ד.

ג. כי עיקר טעמא דהא מלתא דכאשר הגוים מביאים חפץ וכדומה לכבוד לשם ולתפארת, שמו של הקב"ה מתעלה ואין בידינו לבטלו נגד רצונו יתברך כמו דכתיב בכל מקום מוקטר מוגש לשמי, ולזה אין למחות שלא לקבל מהם, ואדרבה מתעלית מעלת אומה ישראלית כי מלכם מלך על כל העולם כולו בכבודו, ואיכא הכנעה של ס"א לפני הקדושה, ואז הוי מעלת הקדש, דמט רשע לפני צדיק, משא"כ כאשר בעונותינו מקבלין עניי ישראל מאוה"ע אז הוי בהיפך, צדיק מט לפני רשע, שהקדושה שהם הם ישראל נצרכין לאומות העולם ומתפרנסים מהם ולזה אסרינן לקבל מהם, כך כתב האור החיים הקדוש בספרו ראשון לציון יור"ד סימן רנ"ט ס"ק ד'.

האם כשנותן כסף גזול לצדקה אין מקיים מצות צדקה

דהויא מצוה הבאה בעביירה?

הנה בבית הלוי בפרשתנו כתב הנה באה פרשה זו של ויקחו לי תרומה אחרי פרשת משפטים, דבתחילה קודם שיעשה האדם צדקה בממונו צריך לראות שלא יהיה בממונו חשש גזל, דאל"כ אין הצדקה מועלת לו כלל, וכמו דלולב הגזול פסול משום מצוה הבאה בעביירה, וזהו שאמר הפסוק ישע"י נ"ט **"והוסג אחר משפט וצדקה מרחוק תעמוד"** דאחר שהוסג המשפט על כן גם הצדקה שעושים עומדת מרחוק ואינו מועיל להם כלל, וזהו שאמר הכתוב שם נ"ז שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבא, ועל כן אמר להם תחילה משפטים ואח"כ ציום על נדבת המשכן.

והמהרש"א כתובות ס"ז ע"מ א' נמי עורר על דבר זה וז"ל ורבים בדור הזה שמקבצין עושר שלהם שלא באמונה ובחילול השם כגזלת עובד כוכבים ואח"כ מתנדבים מאותו ממון להיות להם כבוד בכל שנה ולתת להם ברכת מי שבירך להיות להם שם ותפארת ואין זה אלא מצוה הבאה בעביירה ואין לעושר הזה מלח וקיום.

מדור זה נודב תערך ע"י ידידו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגין משיב בהלכה שיתן וידיעת ההלכה | כל ההלכות הם משו"ע ומשנה ברורה

דיעת הלכות שבת

א שאלה שימוש באיסור תורה שעשה גוי בשבת בצהרים נגמרו המים במיחם החשמלי בבית משפ' קליין, הרב קליין נכנס לבקר את שכנו המבוגר הגר מולו וראה שהמטפל הגוי של שכנו הרתיח מים בקומקום החשמלי ועשה לעצמו כוס קפה. האם מותר להרב קליין לקחת את הקומקום עם המים הרותחים לביתו לעצמו קפה? (שלכאורה קומקום המכיל מים אינו מוקצה). (מ"מ: שו"ע ס"י רע"ו)

ב הדלקת אור בשבת, חידוד. ליל שבת ראו דוד ושלמה, כל אחד בביתו, שהם שכחו להשאיר אור באחד החדרים. שניהם נשענו עם הכתף על מתן החשמל ובכך הדליקו את האור בשינוי. לדוד ובני ביתו מותר להנות מהאור שהודלק בשינוי, אך לשלמה ובני ביתו, אסור. מדוע? (אותן נורות, הדירות זהות) (מ"מ: שו"ע ס"י שיח)

ג שכר שבת, חידוד. ר' משה ור' יצחק, הוזמנו לשבת שבע ברכות שערכה משפ' לוי בתל אביב. לשם כך שכר כל אחד מהם חדר בתל אביב בשבת. כל אחד מהם הודיע למשכיר שלו, שהוא יגיע לדירה שעה אחרי כניסת שבת ויצא ממנה בשבת בבוקר. שניהם נתבקשו לשלם 400 ₪ כדמי שכירות. אצל ר' משה תשלום דמי השכירות אינו נחשב שכר שבת, ואילו אצל ר' יצחק התשלום נחשב כשכר שבת, הכיצד? (מ"מ: שו"ע ס"י שו).

ד שאלה שהייה, קדירא חייטא. הגב' באום הניחה קדרה ובה בשר עוף לא מבושל (קדרה חייטא) על אש קטנה, סמוך לזמן הדלקת הנרות. האם יהיה מותר לאכול את הבשר אם הוא יהיה מוכן לאכילה בליל שבת בשעה 22.00? מה הדין אם הבשר יהיה מוכן לאכילה בשעה 20.30? מה הדין בשני המקרים הנ"ל אם בשעת הנחת הקדרה על האש, דעת הגב' באום הייתה להגיש את הבשר למחרת בסעודת יום השבת? מה הדין במקרים הנ"ל אם בשר העוף היה מבושל פחות משליש בישולו בזמן שקיעת החמה. הערה: שקיעת החמה בשעה 18.00. (מ"מ שו"ע ס"י רנג).

כללי המצוות בפרשה

- ה** שאלה. איזה מצוות בעינן דווקא לשמה, ובאיזה מצוות לשמה אינו מעכב?
ו שאלה. קטנים שתרמו האם זה חל וא"כ איך זה חל הרי מעשה קטן זה לא כלום?
ז שאלה. האם חפצי מצוה מותרין לעשות מדבר איסור, מתי אסור ומתי מותר?
ח שאלה. להשתמש בחפצי הדיוט לצורך גבוה האם מותר או לא?
ט שאלה. האם מבטלין תורה לבנין בית המקדש, ואם לא, האם יש מצוה חשובה ממצוה אחרת?
י שאלה. מהו הדין של קיום מצוות דרך גדילתן והיכן לומדים זאת בפרשה?

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
  - כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
  - כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
  - ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
  - שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב בהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לבוררים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד].
- השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזרה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח ניסן תשפ"ג

מכתבים למערכת

איזה היתר יש לאפות עררב שבת לחם משנה בתנור אחד עם בשר הרי יבא ליד מכשול שיאכלו עם חלב
מה שהבאתם שהב"ח יורד סימן צ"ז הקשה על מה שנהגין לאפות לחם משנה בכל ערב שבת בתנור אחד עם בשר לכתחילה.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א חבר הבר"צ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה דיישית מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים סודרא, קנין תורה פסגות ירושלים (כדורי)
נראה להעיר, דיש להוסיף הגם דאמן קימ"ל בדיעבד ריחא לאו מילתא ואפילו תנור קטן, עיין סימן ק"ח ס"ק א' מ"מ ע"ש ברמ"א אם אפ פת עם בשר אסור לאכול בחלב הדיא לכתחילה, ומהאי טעמא אסור הפרי מגדים כמו שציינתם בגליון, וע"ש בב"ח דמתרץ סומכין דהוי לחמין עשוין בשינוי דמתוך כך יזכור שלא לאוכלן עם חלב גם אחר השבת ע"ש, ושמעתי דמהאי טעמא החלות של שבת הם קלויות כדי שיהא שינוי שאפוי לשבת עם בשר ולא יבא לאכול עם חלב מה שנסאר לאחר השבת.

עד איזה גיל נקרא יתום לענין האיסור לצער יתום

מה שחקרתם בשם הפוסקים עד מתי נקרא יתום לענין זה שאסור לצערו ושיהא מותר לקחת ממון מקופה מקרן יתומים.

הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

נראה להעיר, והחינוך פשוט ס"ה אומר "לפי שאלו (היתומים) הן תשושי כח שאין להם מי שיטעון טעונתם בכל נפש, כמו שהיה עושה איש האלמנה אביהן של יתומים אם היה קיים, ועל כן הוהירנו תורתנו השלמה לקנות מדת חסד ורחמים בפשיטתו ונהיה שרים בכל מעשינו כאילו יש נכנדינו טוען בכה הטענה בהפכנו, ע"ש. הרי מובא שיהא אסור שמי שאין לו אב נקרא יתום כל זמן שהוא אינו יכול לטעון טעונתו לבד, אבל לפי זה צריך עיון שמי שיש לו אב אבל אין לו אם, האם אין לו דין יתום כיון שאביו קיים לטעון טעונתו, ולכאורה היה לומר כן.

הבה"ח שמואל לוינ"ו מהתלמידי ביה"ד מעמיקי חקר תורת אמת ומג"ש ברך היומי בהלכה

נראה לתרץ כמה שכתבנו כמה דף ח"ע ב' לגבי קטן שאינו צריך לאמון שהכונה לפי דבי רבי נאי כל שנפנה ואין אמו מקנתחולרבי שמעון כל שנעור משנתו ואינו קורא אמה אמה ולפי"ו אפש"ל גם בחקירתנו.

האם בתשעת הימים שאסור לאכול בשר מותר לאפות פת עם חלב

מה שכתבתם בגליון כמה שאמרתם בשיעור בכלול צאנו בבית שמש בשם שו"ת מהרש"ם בהא דקימ"ל יורה דעה אסור לאכול בשר האם מותר לאפות הפת עם חלב דלא הייחש שיש צורך שמהא אפש"ל גם בחקירתנו. אסור.

הגאון יחזקאל אהרן שווארץ שליט"א רב דקהל חסידי הר יונה ודומ"צ שערי הוראה ומח"ס 'האיוסין והנישואין השלם' ושא"ס [על"פ אמרי ה"מ הגה"צ רבי חיים יעקב מנחם בן הרב עזריאל ז"ל]

נראה להעיר, דיש להביא ראיה לענין זה מענין אחר בבשר בחלב הוא מטעם שמא יבוא לאכול, ובדרכי החדש בהלכות טומאת פת ס"ה הל' ב' שהטעם שאסור לבשל בשר בחלב הוא מטעם שמא יבוא לאכול, ובדרכי תשובה סימן פ"ז ס"ק י"א הביא חידוש מספר 'שירי לב' שכתב דלפי"ו אם הוא בשר שבישלו עכו"ם שליכא למיחש שיבוא לאכול שהרי אסור מצד בישול עכו"ם ליכא איסורא לבשל בשר בחלב כזו. אולם בדרכי תשובה הביא ממנה אחרונים שחולקים על זה וס"ל דגם בשר שבישלו עכו"ם אסור לבשלו בחלב עיי"ש הרי יש כאן מחלוקת יסודית חבב נאמר כל מקום שיש חשש שיבוא לאכול האם ניתן שכיין דיש איסור צדדי שלא לאכול בשר האם ליכא למיחש לגוויה הוה ואפשר להתיר או דלמא לא יתיר דבמציאות אפשר לאכול אף שיש איסור צדדי שאסור באכילה ודו"ק יש לחשוש שיבוא לאכול. והרי גם בשר וחלב גופיה יש איסור לאכול ומ"מ חוששין שיבוא לאכול וס"ל להקטן פוסקים לא מעלה ולא מוריד מה שיש אפיהו וזו החלוקה ס"ל דרק לענין איסור אכילה של בשר בחלב גופיה דקיאל לאנשי דלא מבדלי מניה כיון דכל אחד הייתר ולכן חוששים שיהא אכילה מלאכה שא"כ כשיש איסור מצד עצמו מבדלי מניה ואין חוששין שיבוא לאכול, עיין בשו"ת הר"ב יורד סימן ע"ט הביא ראיה מהמורה שמהמבשל חלב בחלב וקוקה על בישולו אף שלא יבוא לאכול הדין אסור מטעם חלב עיי"ש.

הרה"ג רבי יצחק ליב בור"א שליט"א ר"מ בישיבת 'פלאות התורה ראדושיץ' ומח"ס 'שינוי כהלכה, חידו כהלכה

נראה לצייין לדברי הרה"ח תשובה יורד סימן צ"ז ס"ק ל"ד ד"ה עיין שהביא מספר אוהל מועד להקל בענין פת שזב תחתיו חלב, וצ"ע שח"א הביא מדברי המהרש"ם לאסור, ואולי זב חלב בפת קיל יותר, ולי"ע, ובמה שהבאתם מדברי הרמ"ק והרעק"א אה"ח סימן ע"ט דחולה שא"כ ככתב ג"כ הרעק"א בתשובה ח"א סימן ה' דאף שכתבו התוס' פסחים מ"ו ב' דחולה שבי"ס אינו שכיח אבל שאב"ס שכיח.

הרה"ג רבי יהושע רייזמן שליט"א קרית בעלזא בית שמש

נראה להעיר, דכהיום במוננו נהוג להקפיד ועל ידי זה יוכל להיכשל חס ושלום, ולכן אסור.

האם בכל מצוות שבתורה מותר לומר שזה טוב רק שהקב"ה אינו מרשה לעשות את זה

מה שחקרתם בשם הראשונים בהא דיתא ספרי קדושים פרק כ' מונא ברי"ש ס"ה רבי אלעזר בן עזריה אומר מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה בשבת חזיר, א' אפשי לבלוש כלאים, אבל יאמר אפשי, ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי, האם בכל המצוות מותר לומר כן.

הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א רב קהילת צאנז ביתר, דומ"ץ שכנת גוש שמונים, מרכז ההוראה, שערי הוראה, ור"מ בישיב"ג תורת שלמה וזועלתי ירושלים (הגה"ה וז' לעילוי נשמת אבי ה"מ הגה"צ חיים יעקב מנחם בן הרב עזריאל ז"ל)

נראה להעיר ממש"כ הערוך מקאמרא ד' בחוש הי"א הברכה דברים ראה י"ב כ"א א"ע"פ שיעיקר קיום ל"ת לומר אפשי ברע ומה אעשה אבי שבשמים גזר עלי זה בשאר ל"ת אבל בשבת לא יאמר ענין זה כמו כמה אני רוצה לעשות הליקע ומה אעשה וכו', כי זה הוא חילול שבת ודבר דבר כתיב, ועוד שבשבת צריך להראות ענין וכבוד שבת שאיננו חסר ולפני כולם מלא שבע רצון אבל יאמר זה בימי חול כמה הייתי רוצה בשבת לעשות ולעשות מלאכה ומה אעשה וכו', וכן בימי פסח לא יאמר כמה נפשי משתוקק לאכול ולשתות חמץ ומה אעשה כי חמץ הוא לתא דע"ז ולא ישמע על פיך כתיב וכו', אבל קודם פסח יאמר כמה הייתי רוצה לאכול חמץ פסח כי טוב ומבושם הוא ומה אעשה אסור עלי ואבי שבשמים גזר עלי עכ"ד, ולענ"ד י"ל עוד סדרא למה בשבת לא יאמר כמה אני רוצה לעשות הליקע ומה אעשה וכו', למפשי"כ בחו"ל המחלל שבת כעובד ע"ז, עיין הלכות דף ע"א וברשי"י, ומובן בזה דעת רש"י בכתוב מ"ח ע"ב שגזר תושב מצווה על השבת מפני שהוא כעובד ע"ז, וא"כ הוי בכלל עבודה זרה דכתב בחנוכת התורה שהבאתם שלא יאמר אפשי לעבוד ע"ז ומה אעשה.

עצוב נדיב: החיפין 1802@gmail.com

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרה"ג יהושע וייס שליט"א בית שמש
לעילוי נשמת אביו
הרב **יוסף בן בנימין זאב ז"ל**
נלב"ע ט' אדר ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרה"ג משה שפירא שליט"א ירושלים
לעילוי נשמת חמותו
ה"מ רחל רייזל בת רפאל בנדיקט ע"ה
נפטרה ד' אדר ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרה"ג דוד פרידמן שליט"א אש כולל בעלזא, ר"מ בישיבת בעלזא ירושלים
לרבנות מ"ל טוב לידו נפשו
חריף ובקי טובא מסר נפשו לעניניו מאת למחידים
רבי **יצחק פיליס שליט"א** ר"מ בישיבת בעלזא ירושלים, וראש הנה"כ בבית מדרשו בית גלית שמש
לרגל שמחת נישואין בתו מבי"ט
עב"ט הבה"ח המופלג בתורה ש' כמר **ראובן הלוי מברגו נ"ו**
בנו של הרב **יעקב הלוי שליט"א**
יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים
להרבות תורה והוראה בישראל
יזכה לרווח נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרב אברהם וייסברג שליט"א אוסטרליה
לרגל שמחת נישואין בנו
הבה"ח המופלג בתורה ש' כמר **יקתואל יהודה נ"ו**
יהא רעוא שבזכות זכיו רבבות
יזכה לרווח נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרב צבי רייזמן שליט"א קרית צאנז
הרב **צבי רייזמן שליט"א** קרית צאנז
לרגל שמחת נישואין בנו
הבה"ח המופלג בתורה ש' כמר מרדכי **שמואל נ"ו**
עב"ט בת הרה"ג **נפתלי צבי שמרלר שליט"א** ביתר
וברכות מול טוב לסופים
ידידנו הגאון **יעקב ישראל שמרלר שליט"א** ראש הכולל קרית צאנז
ולדיוני דודי הגאון **דוד זאב רייזן שליט"א** רב קהילת צאנז
יהא רעוא שבזכות זכיו רבבות
יזכה לרווח נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרה"ג מנחם מנדל שטיינמנץ שליט"א ירושלים
לעילוי נשמת אביו
הרב אליהו יעקב בן הרב מנחם מנדל ז"ל
נלב"ע ז' אדר ת.נ.צ.ב.ה.